

SIMBOLISTIČKO-EKSPRESIONISTIČKA PUSTOLOVINA ŽIVOTA

Gradsko kazalište lutaka Split, Valentina i Luka Mavretić, *Dankovo srce*, red. Jure Radnić

Na posljednjoj ovosezonskoj premijeri Gradskoga kazališta lutaka splitskoj se publici predstavio glumac Jure Radnić svojim redateljskim prvijencem *Dankovo srce*, za koji su Valentina i Luka Mavretić napisali tekst potraživši inspiraciju u ruskoj narodnoj bajci o dječaku Danku, sačuvanoj u prepjevu Maksima Gorkog. Radnićeov pristup legendi o Danku počiva na univerzalnom obrascu otkrivanja poruka, što i ovu predstavu čini jednom u nizu općeprihvaćenih umjetničkih ostvarenja Kazališta lutaka. Cjelokupnost nadasve karizmatično režirane predstave, sjedinjuje u sebi mnogo više od ponuđene harmonije vizualnog i akustičnog scenskog identiteta kojim magijski podjednako osvaja i mlađu i stariju publiku.

Riječ je o fundamentalno-sinegdohalnom prikazu sudbine svih dobročinitelja, genija i vizionara od biblijskih vremena prema novovjekovnim stoljećima, no priča je to i o želji svakoga pojedinca koji smisao života prvenstveno vidi u požrtvovnu zauzimanju za druge. Čarobni svijet Dankova plemena, koje životari u predjelima močvara i vječnoga polumraka, sugestivno na scenu donosi kompletan glumački ansambl, dok mistična atmosfera začaranog i neprohodnog žbunja, žabokrečine i *antiarkadijskog* majstorski biva predstavljena savršeno pogodnim onomatopejskim zvukovima, živopisnom kostimografijom i aluzivnom scenografijom. Vrijeme koje se ne kreće jedna je od konstanti antidrame, što je dijelom dramaturški

osmišljeno i u samoj predstavi, no zaplet će uslijediti Dankovim iznenadnim buđenjem dok njegovi suplemenici i dalje „tapkaju u mraku“, uključujući i bojažljivu Dankovu majku.

Vizija Zemlje sunca, do koje se bremenito dolazi prolaskom kroz Velika vrata, uvjerljivo je predočena za komunikaciju s najmlađima, dok se dodatni smislovi asocijativno rađaju u svijesti zrela gledateljstva. Dankov podvig tako, umjetničkim jezikom predstavljen, lako postaje odjednom i duhovni i znanstveno-istraživački. Iskušenja gomile i odabranoga vođe pred nestrpljivom masom ozlojeđenih i prevarenih, neodoljivo podsjećaju na biblijska iskušenja pred kojima su se našli mnogi dobročinitelji u misiji izbavljenja ljubljene pastve od neprijateljska mraka i đavolskih zasjeda. Kao što je i Mojsije, primjerice, pred Bogom zavapio da njegovu narodu skine s očiju „tvrdokornu mreću“ kako bi progledao u slobodu, tako se i Danko odlučuje staviti svoje veliko srce na viganj, spreman podnijeti žrtvu neizvjesne pustolovine vodeći cijelo pleme do Zemlje sunca.

Dankovo isticanje u plemenu, u kojem se najviše drži do Vračeve riječi (čiju, pomalo domorodačku pojavu uvjerljivo donosi Branimir Rakić), jasno je i utopijski predočeno kostimografskim detaljem grandiozna, ali ujedno i ranjiva srca, srca koje će izdržati do kraja svoga poslanja. Jedan od najpoetičnijih trenutaka cijele predstave sažet je u iskrama logosa, tj. moći koju riječ može proizvesti u drugome uhu. Dankovo nadahnuto pripovijedanje o Zemlji sunca zapalilo je tisuće krijesnica u dušama njegove plemenske braće, tisuće želja koje bi se mogle ostvariti. Tako i motiv zapaljene luči u ljudskom srcu postaje zaglavni lajtmotivom jedne divne scenske bajke u svome nastajanju.

Stipe Gugić u ulozi Danka uspio je emanirati onu prijeko potrebnu energiju zanesenosti i ustrajnosti bez koje nema nijedna odvažna životna projekta, ali i potencijalno tragičnu sudbinu izdvojenoga pojedinca s kojim masa razračunava po svojoj volji. U tom je smislu preostala glumačka postava utjelovljenje kolektiva koji ćudljivo motri kako se Dankova vizija pretvara u stvarnost. Dok jedni gundaju iz straha, drugi vreckavo prihvaćaju zaraznu moć Dankove vjere. Početak i kraj same predstave kontrastno su omeđeni scenskim simbolima dobra i zla koji najčešće putuju zajedno, ali se u jednoj točki i nužno razilaze. Što je mrak – životni, spoznajni, svjetonazorski, tek je jedna od mogućih zapitanosti nad inspirativnim tekstom autorskoga tima

čija je režija povjerena samoj osobi glumca koji je itekako svjestan performativne snage scenskoga govora i njegova utjecaja na recipijenta, stoga i odgojna uloga same predstave počiva na isticanju pozitivnih misli kao najvažnijeg suputnika u osvajanju teritorija sreće i duhovne ispunjenosti.

Budući da su najdugovječnije predstave one koje predstavljaju život u formi nepredvidiva putovanja na kojem se susreću taština i altruizam, i *Dankovo srce* nesumnjivo polaže pravo biti ne samo dječjim kazališnim klasikom nego i simbolističko-ekspresionističkim dramoletom o čovjeku geniju koji je spreman okretati kotač čovječanstva u boljem smjeru. Močvara, jedna od najsugestivnijih metafora u predstavi, sinestezijski zrcali duhovnu žabokrečinu kao opasnu pličinu koja od ljudi čini drijemala, nesvjesna svoje povezanosti sa Svevišnjim – Onim koji uvijek poziva na širenje vidika i odvažnost u gledanju promjena iz kojih će izrasti u cjelovita bića. Redateljska zamisao da *putnici* predvođeni srčanim Dankom u neobičnoj pustolovini života, prisno komuniciraju i s publikom, poigravajući se stalno s borbom svjetla i tame, ozbiljnoga i neozbiljnog, u čemu se posebno istaknuo šaljivim gegovima Stipe Jelaska u ulozi Žiža, samo je još jedna „točka na i“ scenskome uratku kojemu nesumnjivo predstoji karijera duge i opetovane gledanosti.

© Vesna Aralica, KAZALIŠTE.hr, 30. lipnja 2024.